

Kaisa Mäntynen, Marko Nurmikolu

Mmv@eduskunta.fi

Maa- ja metsätalousvaliokunta torstai 24.11.2022 klo 10.00 / HE 83/2022 vp / asiantuntijakuuleminen

Lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle eläinlääkintähuoltolaiksi sekä siihen liittyviksi laeiksi

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi eläinlääkintähuoltolaki, jolla kumottaisiin voimassa oleva eläinlääkintähuoltolaki. Uuden lain mukaan kuntien eläinlääkäripalvelujen järjestämisvastuuta täsmennettäisiin ja osin laajennettaisiin. Ehdotuksen mukaan kuntien järjestämisvastuu kattaisi laissa yksilöivät palvelut, joita kunnan olisi järjestettävä riippumatta siitä, onko alueella yksityistä palveluntarjontaa vai ei.

Lakiehdotus lisäisi kuntien lakisääteisiä tehtäviä

Kuntaliitto ei kannata lakiehdotusta. Ympäristöterveydenhuollon tehtävien järjestämiseen (erityisesti eläinlääkintähuolto) ja eläinlääkärien palkkausjärjestelmään kohdistuu muutospaineita. Tällä hetkellä ei ole tietoa, eikä tarkkaa näkymää mm. siihen, kuinka ympäristöterveydenhuolto järjestetään lähitulevaisuudessa. Eläinlääkintähuoltolakiin tulisikin tehdä vain välttämättömät muutokset ja suurempi uudistus tulisi tehdä vasta myöhemmin. Kuntaliiton näkemyksen mukaan kuntien lakisääteisiä tehtäviä ei tulisi lisätä nykyisestä, eikä asiasta ole tarvetta säätää nykyistä yksityiskohtaisemmin.

Kuntaliiton tietojen mukaan kunnilla ja ympäristöterveydenhuollon yhteistointialueilla on jo tällä hetkellä suuria vaikeuksia järjestää lakisääteiset eläinlääkintähuollon palvelut. Eläinlääkärien rekrytointiongelmien rapauttavat järjestelmää, eikä ehdotettu lakimuutos tuo tilanteeseen helpotusta.

Lakiehdotus ei huomioi alueellisia eroja yksityisten palveluiden saatavuudessa

Lakiehdotuksen 9 §:ssä luetellaan kuntien järjestämisvastuuseen kuuluvat eläinlääkäripalvelut huomattavan yksityiskohtaisesti. Kuntaliitto ei kannata yksityiskohtaista sääntelyä, joka ei huomioi toimintaympäristön muutoksia eikä jätä kunnille liikkumavaraa palveluiden järjestämiselle paikalliset

olosuhteet huomioiden. Lakiehdotuksen taustaoletus, ettei yksityistä palveluntarjontaa ole riittävästi saatavilla, ei kaikilta osin pidä paikkaansa. Lakiehdotuksen vaikutukset tulevat olemaan erilaisia eri puolella Suomea ja esim. suurissa kaupungeissa on useimmiten erityisesti lemmikkieläimille yksityistä palveluntarjontaa tarjolla eri tavoin kuin maaseudulla. Yksityinen palveluntarjonta täydentää asiakkaan palveluita alueella.

Kuntaliiton tietojen mukaan jo tieto mahdollisesta lakimuutoksesta on aiheuttamassa ongelmia alueilla, joissa pieneläinten hoitaminen on tähän asti ollut yksityisten palveluntarjoajien vastuulla. Mikäli lakiehdotuksen mukainen kuntien lakisääteisten tehtävien laajennus toteutuu, tulevat kustannukset kasvamaan merkittävästi em. alueille. Kuntaliitto muistuttaa, että lakimuutosten johdosta kunnille aiheutuvat kustannukset on korvattava täysimääräisesti. Hallituksen esityksen taloudelliset vaikutukset on tältä osin puutteellisesti kuvattu.

Valtion toimeksiantotehtävät (eläinsuojelu- ja eläintautivalvonta) tulee siirtää valtion hoidettavaksi

Kuntaliitto ehdottaa, että valtion toimeksiantotehtävät (eläinsuojelu- ja eläintautivalvonta) siirrettäisiin valtion tehtäväksi. Nykyjärjestelmän laskutuskäytännöt aiheuttavat sekä kunnissa että aluehallintovirastoissa suurta hallinnollista taakkaa, josta päästäisiin eroon, mikäli tehtävät siirrettäisiin valtion tehtäväksi. Kuntaliiton näkemyksen mukaan em. valtioneitoimeksiantotehtävien hoitaminen kunnissa on osasyynä eläinlääkäripulaan. Hallituksen esityksen nykytilan arviointi kohdassa todetaan lisäksi, että valvontatehtävien (eläinsuojelu- ja eläintautivalvonta) hoitaminen suuremmalla alueella vähentäisi valvonnan järjestämiseen liittyviä ongelmia.

Kuntaliiton näkemyksen mukaan on myönteistä, että kunnalla on mahdollisuus periä kattavammin asiakasmaksuja kattamaan kustannuksia, joita eläinlääkäripalveluiden järjestämisestä aiheutuu. Kuntaliiton arvion mukaan asiakasmaksujen laajennus ei kuitenkaan tulisi merkittävästi korvaamaan kuntien kustannuksia eläinlääkäripalveluiden järjestämisessä.

Kunnan eläinlääkärien nykyinen palkkausjärjestelmä on monimutkainen. Lakiehdotuksen 15 §:n 4 momentti mahdollistaa sekä nykyjärjestelmän että mahdollisen uuden palkkausjärjestelmän. Lakiehdotuksen joustavuus on kannatettava. On kuitenkin huomioitava, että mm. palkkausjärjestelmän muutokset johtavat luultavasti merkittäviin lisäkustannuksiin kunnille. Kasvavat kustannukset on korvattava kunnille täysimääräisesti.

Yliopistollisen eläinsairaalan tuottamat julkiset eläinlääkäripalvelut

Lakiehdotuksen 18 §:n 2 momentin mukaan Helsingin yliopiston toiminta-alueella sijaitsevat kunnat olisivat velvollisia maksamaan yliopistolle laskutuksen mukaan korvauksen toteutetuista palveluista, jotka laissa säädetään kuntien järjestämisvastuulle. Nykyisin tämä järjestely perustuu vapaaehtoisuuteen. Kuntaliiton näkemyksen mukaan lakiehdotuksen 18 § rajoittaa kunnallista itsehallintoa kohtuuttomasti. Helsingin yliopiston eläinlääkärikoulutuksen laatu ja jatkuvuus sekä riittävä potilasmäärä on turvattava muilla keinoin.

Lakiehdotuksen muotoilu, jonka mukaan Helsingin yliopisto tuottaisi 9 §:ssä säädettyjä palveluja julkisina eläinlääkäripalveluina siinä laajuudessa kuin eläinlääkäreiden koulutuksen ja eläinlääketieteellisen tutkimuksen tarkoituksenmukainen järjestäminen vaatii, jättää lisäksi liikaa tulkintaa ja vapauksia sen suhteen millaisia palveluita ja missä laajuudessa alueen kunnat olisivat velvoitettuja ostamaan.

SUOMEN KUNTALIITTO

Kaisa Mäntynen
Erityisasiantuntija, ympäristöterveys